

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

นิยาม

ความเสี่ยงทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดซ้ำอีก

Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัย ทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Know Factor) ทั้งที่รู้ไปว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

ขอบเขตความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน

๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต หรือตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ

ทรัพยากรภาครัฐ

ชื่อกระบวนการ งานบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
๑. พนักงานกองทุนฯ ยังไม่ทราบหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐		✓
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ในองค์กรในการทำธุรกรรมทุกประเภทของกองทุนฯ และการเรียกรับสินบนจากผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกองทุนฯ		✓

การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑. พนักงานกองทุนฯ ยังไม่ทราบหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐		✓		
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ในองค์กรในการทำธุรกรรมทุกประเภทของกองทุนฯ และการเรียกรับสินบนจากผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกองทุนฯ		✓		

เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

- ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง
- ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก
- ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

- ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่ายทางการเงินในระดับที่รุนแรง
- ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่ายทางการเงินในระดับไม่รุนแรง
- ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวมจำเป็น X รุนแรง
๑. พนักงานกองทุนฯ ยังไม่ทราบหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	๒	๒	๔
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ในองค์กรในการทำธุรกรรมทุกประเภทของกองทุนฯ และการเรียกรับสินบนจากผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกองทุนฯ	๒	๓	๖

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
๑. พนักงานกองทุนฯ ยังไม่ทราบหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	๒	
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ในองค์กรในการทำธุรกรรมทุกประเภทของกองทุนฯ และการเรียกรับสินบนจากผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกองทุนฯ	๓	

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
๑. พนักงานกองทุนฯ ยังไม่ทราบหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐		✓	
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ในองค์กรในการทำธุรกรรมทุกประเภทของกองทุนฯ และการเรียกรับสินบนจากผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกองทุนฯ			✓

การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้กู้ยืมเงิน/ผู้มีส่วนได้เสีย/องค์กร ไม่มีผลเสียหายทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้กู้ยืมเงิน/ผู้มีส่วนได้เสีย/องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดรายจ่าย มีผลกระทบต่อผู้กู้ยืมเงิน/ผู้มีส่วนได้เสีย/องค์กรและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑. พนักงานกองทุนฯ ยังไม่ทราบหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ ✓	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ในองค์กรในการทำธุรกรรมทุกประเภทของกองทุนฯ และการเรียกรับสินบนจากผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกองทุนฯ	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง ✓	ค่อนข้างสูง

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	พนักงานกองทุนฯ ยังไม่ทราบหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ (การเฝ้าระวัง)	๑. จัดทำแผนการสื่อสารและอบรมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ๒. ปรับปรุงรูปแบบการสื่อสารเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้าง ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของหน่วยงาน
๒	การใช้อำนาจหน้าที่ในองค์กรในการทำธุรกรรมทุกประเภทของกองทุนฯ และการเรียกรับสินบนจากผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกองทุนฯ	๑. มีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ๒. มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียกับพนักงานกองทุนฯ ๓. มีการกำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดหา และคณะกรรมการตรวจรับ ๔. มีหน่วยงานกำกับตรวจสอบ

ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยง ที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๔ ตามลำดับความรุนแรง ความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตต่อไป หากพบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับต่ำหรือค่อนข้างต่ำ ให้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวัง ความเสี่ยงการทุจริต เพิ่มเติม